

A 1873/tillväxt

Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Kasvu- ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
jäsen ehdotusta kestävästä pohjoismaisesta kaivannaisteollisuudesta

Ehdotus

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

*että se tiedottaa "Towards Sustainability in Nordic Mining" -tutkimuksen seurannasta.**että se kertoo yhteispohjoismaisten suuntaviivojen laatimiseksi tehtävästä työstä kestävä kaivannaisteollisuuden edistämiseksi.**että se selvittää mahdollisuutta lisätä Kiirunan ja Narvikin välisen malmiradan raidekapasiteettia.**että se selvittää ja arvioi Kiirunasta Luulajan kautta Suomeen kulkevan reitin mahdollisuutta vahvistaa ja edistää vihreää siirtymää ja lisätä pohjoiseen suuntautuvan liikenteen määrää.**että se selvittää, miten alkuperäisväestön oikeudet toteutuvat, kun mineraaleja louhitaan heidän asuinalueillaan.***Taustaa**

Keskiryhmän laatima ehdotus esiteltiin Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan kokouksessa 29. kesäkuuta 2021. Ehdotuksessaan keskiryhmä toivoo katsausta niistä kestävä kaivannaisteollisuuteen liittyvistä toimista, joita ministerineuvostossa on tehty 2010-luvulla Pohjoismaiden neuvoston suosituksesta.

Valiokunta keskusteli keskiryhmän ehdotuksesta ja ilmaisi huolensa siitä, että viime vuosien dokumentoinnin perusteella kestävä kaivannaisteollisuuden edistämistoimet ovat vähentyneet tai loppuneet kokonaan.

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta päätti myös täydentää keskiryhmän ehdotusta lisäämällä siihen LKAB:n toiveen Kiirunan ja Narvikin välisen malmiradan raidekapasiteetin lisäämisestä sekä arvion Kiirunasta Luulajan kautta Suomeen kulkevan reitin mahdollisuudesta vahvistaa ja edistää vihreää siirtymää ja lisätä pohjoiseen suuntautuvan liikenteen määrää.

Lisäksi ehdotuksessa haluttiin tuoda esille alkuperäisväestön oikeuksia, koska mineraaleja louhitaan heidän asuinalueillaan.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se tiedottaa [Towards Sustainability in Nordic Mining](#) -tutkimuksen seurannasta ja kertoo yhteispohjoismaisten suuntaviivojen laatimiseksi tehtävästä työstä kestävän kaivannaisteollisuuden edistämiseksi.

Ehdotuksen taustalla on kaivannaisteollisuudessa käynnissä oleva jakso, jolloin tehdään uudistuksia ja kehittämistyötä, jotta voidaan kohdata tulevia haasteita sekä kestävyysnäkökulmasta kansainvälisen kilpailukykyyn osalta. Tämä on näkynyt Pohjoismaissa käydyssä poliittisessä kestävyyskeskustelussa.

Kansallisella tasolla esimerkiksi Suomessa on keskusteltu tähän liittyvästä uudesta lakiehdotuksesta, ja Norjassa on käyty keskustelua uusien kaivoshankkeiden jätteen varastoinnista mereen.

Pohjoismaisella tasolla keskiryhmä laati vuonna 2013 jäsen ehdotuksen kestävän pohjoismaisen kaivannaisteollisuuden kriteereistä.

Ehdotus hyväksyttiin ja Pohjoismaiden neuvoston elinkeinovaliokunta kehitti sen pohjalta pohjoismaisen julkilausuman, jonka mukaan kestävän kaivannaisteollisuuden kriteerien tulee toimia kansainvälisten sopimusten pohjana. Kriteereissä oli määrä ottaa huomioon luonnon ja veden laatu, alkuperäisväestön oikeudet, paikallisväestö ja elinkeinot.

Ehdotuksesta laadittiin suositus ministerineuvostolle vuonna 2014. Vastauksessaan ministerineuvosto toteaa, että Pohjoismaiden ministerit ovat samaa mieltä yhteispohjoismaisista kriteereistä ja että NordMin-ammattilaisverkosto toteuttaa kestävyyskriteereitä koskevan tutkimuksen. Tutkimus esiteltiin Pohjoismaiden ministerille 2016.

Vuonna 2016 esiteltiin myös tutkimus [Towards Sustainability in Nordic Mining](#), joka sisälsi suosituksia liittyen yritysten johtamiseen, toiminnan harjoittamiseen, taloudenhoitoon, ihmisoikeuksiin sekä yhteisöön ja ympäristöön.

NordMin-verkosto lopetti toimintansa vuonna 2017. Ministerineuvosto ei ole sittemmin raportoinut mainituista kahdesta tutkimuksesta Pohjoismaiden neuvoston Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnalle.

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta päätti myös täydentää keskiryhmän ehdotusta lisäämällä siihen LKAB:n toiveen Kiirunan ja Narvikin välisen malmiradan raidekapasiteetin lisäämisestä sekä arvion Kiirunasta Luulajan kautta Suomeen kulkevan

reitien mahdollisuudesta vahvistaa ja edistää vihreää siirtymää ja lisätä pohjoiseen suuntautuvan liikenteen määrää.

Lisäksi ehdotuksessa haluttiin käsitellä alkuperäisväestön oikeuksia, koska mineraaleja louhitaan heidän asuinalueillaan.

Pohjolassa 7. syyskuuta 2021

Ann-Sofie Alm (M)

Arman Teimouri (L)

Eveliina Heinäluoma (sd.)

Joakim Strand (rkp)

Lorena Delgado Varas (V)

Nils Aage Jegstad (H)

Orla Hav (S)

Pyry Niemi (S)

Ruth Mari Grung (A)

Solfriid Lerbrekk (SV)

Lulu Ranne (ps.)

Stein Erik Lauvås (A)

Torhild Bransdal (KrF)